

מחלקת חשבות, מערכות תשלומים וסליקה
אגף מערכות תשלומים וסליקה
יחידת הפיקוח על מערכות התשלומים

ב' סיון, תש"ף | 25.05.2020

אל:

מר משה וולף- מנכ"ל, מרכז סליקה בנקאי בע"מ
המשתתפים במס"ב

חובת ייצוג בסליקה או בכללי מערכת מס"ב

בהמשך לשיחות שקיימנו בנושא ובהתאם לסעיף 8 לחוק מערכות תשלומים התשס"ח 2008 וכן לאור האמור בעקרונות 18 ו-19 של ה-PFMI לעניין גישה למערכות תשלומים וכן לעניין השתתפות עקיפה במערכות וכחלק מקידום הצעדים הנדרשים לצורך כניסתם של שחקנים חוץ בנקאיים לפעילות במערך התשלומים, אנו פונים אליכם בנושאים הבאים:

א. הנכם מתבקשים לבצע תיקון בכללי מערכת "חיובים, זיכויים והעברות תשלומים" (להלן- "מערכת מס"ב") לשם קידום יעילות ויציבות המערכת, כך שיכללו התייחסות לנקודות הבאות:

1. משתתף בסליקה במערכת מס"ב (להלן – "המשתתף המייצג") לא יסרב סירוב בלתי סביר לייצג בסליקה¹ נותן שירותי תשלום ובלבד שנותן שירותי התשלום כאמור הינו בעל רישיון המאפשר גישה למערכת תשלומים מבוקרת, בהתאם לכלליה, שבגין פעילותו בה הוא מבקש ייצוג. נותן שירותי תשלום כאמור יפנה בבקשה בכתב למשתתף המייצג על מנת לקבל שרות ייצוג כאמור. המשתתף המייצג רשאי להתנות ייצוג כאמור בכך שנותן שירותי התשלום יחתום על כללי אותה מערכת² בהמשך (להלן – "המשתתף המיוצג").
2. המשתתף המייצג לא יסרב סירוב בלתי סביר לייצג בכללי המערכת³ נותן שירותי תשלום (כאמור בסעיף 1), אשר פנה בבקשה בכתב למשתתף המייצג על מנת להשתתף באמצעותו במערכת מס"ב, וזאת עד למועד יישום הסדר כשל במערכת⁴ ועדכון הכללים כך שיאפשרו לכל משתתף שעומד בתנאי הגישה ודרישות החיבור⁵ לחתום על הסדר הכשל ועל כללי המערכת, גם אם אינו מנהל חשבון בבנק ישראל. יובהר, כי לאחר יישום הסדר כשל וחתימה על כללי מערכת כאמור, על המשתתף המייצג לא תהיה חובה לייצג בכללי המערכת נותני שירותי תשלום.

¹ ראה נספח א – הסבר לייצוג בסליקה.

² במקרה של ייצוג בכללים, המייצג הוא זה שחתום על הכללים ולא המיוצג.

³ ראה נספח א – הסבר לייצוג בכללים/אחריות.

⁴ יישום הסדר הכשל במס"ב יאפשר גם לגופים שאינם מנהלים חשבון בבנק ישראל להשתתף בהסדר הכשל ולחתום בעצמם על כללי המערכת ולא להיות מיוצגים על ידי משתתפים אחרים בסליקה. במצב זה לא תהיה חובה למשתתפים בסליקה במס"ב לייצג גופים אלו בכללי המערכת.

⁵ על המייצג להמשיך לייצג אותו בכללים לזמן סביר גם לאחר יישום הסדר הכשל והאפשרות לחתימה על הכללים, על מנת לאפשר למיוצג להיערך לחתימה עצמאית על הכללים.

3. התניית תנאים בלתי סבירים תחשב כסירוב בלתי סביר.
4. משתתף מייצג אשר קיבל פנייה כאמור לייצוג בסליקה או ייצוג בכללי מערכת מס"ב יחזיר לפונה תשובה לבקשה זו בתוך 30 ימי עסקים, בצירוף הדרישות והתנאים לייצוג או בצירוף נימוקים אם סירב לבקשה. כמו כן, יידע המשתתף המייצג את מפעיל מערכת מס"ב, הפיקוח על מערכות התשלומים ואת המפקח של אותו משתתף מייצג בדבר הפניה וכן בדבר תשובתו לפונה, לא יאוחר מ- 30 ימי עסקים מיום קבלת הבקשה לייצוג.
- ב. בהמשך לסעיף א' למכתב זה, נבקש להבהיר את הדברים הבאים:
 1. נכון להיום, נותן שירותי תשלום כאמור בסעיפים 1 ו-2 הינו בעל רישיון סולק ובעל רישיון תאגיד בנקאי וככל שבעתיד יהיו גופים נוספים בעלי רישיון שמאפשר גישה למערכות התשלומים, יתוקנו כללי המערכות בהתאם.
 2. עוד נבהיר כי מתן ייצוג טכני⁶ (מתן גישה טכנית דרך המשתתף המייצג למערכת התשלומים) הינו לשיקול דעתו המוחלט של המשתתף המייצג.
 3. להלן דוגמאות לגביהן סירוב של משתתף מייצג יחשב סירוב סביר⁷:
 - 3.1. אי עמידת מיוצג באחד מהתנאים הבאים:
 - פעילותו כפופה לצו איסור הלבנת הון.
 - מיישם כלים שנדרשו על ידי המייצג באופן סביר לניהול הסיכונים הכרוכים בייצוג ובהתאם להוראות הדין החלות על המייצג כמפורט בנספח א', לרבות הצגת מסמכים ואישורים הנדרשים לשם כך.
 - קיומו של הסכם שיפוי של המיוצג בגין נזק או הפסד שייגרם למייצג, לו אחראי המיוצג במסגרת הייצוג.
 - 3.2. נסיבות מיוחדות הקשורות במשתתף המייצג ובכלל זה היקף פעילות ותחומי פעילות.
 4. במידה וימצא הפיקוח על מערכות תשלומים כי המשתתף המייצג סרב סירוב בלתי סביר, תינתן לו הזכות להשמיע את טענותיו וככל ולא תימצא סיבה מוצדקת לסירוב הבלתי סביר, הדבר ייחשב כאי עמידה בכללי מערכת מס"ב.
 5. ראו נספח א' לצורך הסבר הרבדים בייצוג אשר מוזכרים במכתב זה (ייצוג בסליקה, ייצוג בכללי מערכת וייצוג טכני), התנאים לייצוג וכן כלים לייצוג.

בברכה,
נועה ששינסקי
מנהלת יחידת הפיקוח על מערכות התשלומים

⁶ ראה נספח א – הסבר לייצוג טכני.

⁷ יש להבהיר כי מדובר בחובה אשר חלה על ייצוג גופים הפועלים כנותני שירותי תשלום, זאת על מנת לפעול במערכות התשלומים לצורך אספקת שירותי תשלום ללקוחותיהם. אין מדובר בניהול חשבון עבור נותני שירותי תשלום שלא למטרת התחברות למערכות התשלומים ואספקת שירותי תשלום ללקוחותיהם.

העתקים:

רונית ציטיאט, מנהלת אגף מערכות תשלומים וסליקה, בנק ישראל
דניאל חחיאשוילי, מנהל אגף חדשנות וטכנולוגיה, בנק ישראל
אילנית מדמוני, מנהלת יחידת חדשנות, בנק ישראל
אליצור ויזר, מחלקה משפטית, בנק ישראל
לירון מאוטנר, מחלקה משפטית, בנק ישראל
אלונה לוי, יחידת הפיקוח על מערכות התשלומים, בנק ישראל
נתנאל טאובר, יחידת הפיקוח על מערכות התשלומים, בנק ישראל
אודליה משה-אוסטרובסקי, סמנכ"ל חברת מס"ב

נספח א' - רבדים לייצוג וכלים לייצוג

רבדים בייצוג בהתאם למכתב זה:

- **ייצוג בסליקה** - ביצוע הוראות זיכוי ו/או חיוב של חשבון המיוצג אשר תסלקנה לאחר מכן בחשבון של המייצג במערכת זה"ב ובלבד שקיימת יתרה מספקת בחשבון שמנהל המיוצג אצל המייצג⁸.
- **ייצוג בכללי המערכת/אחריות במערכת התשלומים**- המייצג חותם בכללי המערכת שהוא לוקח אחריות על כלל החובות בכללי המערכת גם ביחס לפעילות המיוצג, כך שגם אם לא תהיה יתרה מספקת למיוצג, המשתתף המייצג מתחייב לעמוד בהתחייבויות שנוצרו במערכת. המייצג יכול אמנם לנהל את הסיכונים שלו, לדוגמא באמצעות קביעת ספי כיסוי למיוצג במערכת, אך הינו נוטל אחריות כוללת על פעילותו אל מול מפעיל המערכת והמשתתפים בה, לרבות בגין חובות המיוצג בעקבות נזקים שגרם למפעיל המערכת או למשתתפים אחרים בשל תקלות טכניות בחיבור שלו למערכת (אחריות פיננסית וטכנית). כמו כן, יודגש שאין בסעיף זה כדי לחייב את המייצג להעמיד אשראי למיוצג וכל מתן אשראי או העמדת קו אשראי נתונה לשיקול דעתו של המייצג. בהתאם, המייצג רשאי להתנות את אישור הכיסוי בגין פעילות המיוצג בקיומה של יתרה מספקת בחשבון המיוצג.
- **ייצוג טכני** – המייצג מעביר את הוראות התשלום למשתתף בסליקה המייצג אותו והוא אשר מעביר את ההוראות למפעיל המערכת. כך קבצי הזיכויים והחיובים ישלחו ע"י נותן שירותי התשלום למשתתף המייצג אותו והוא ישלח את הקבצים למס"ב.

הבהרות

- יובהר כי משתתף שמחובר טכנית ישירות למערכת התשלומים ומעביר את פעילותו ישירות למפעיל המערכת שלא דרך המשתתף המייצג, אינו נחשב כמי שמקבל ייצוג טכני. עם זאת, ייתכנו פעולות טכניות שיתבצעו על ידי המשתתף המייצג במסגרת הייצוג בסליקה או כחלק מהאחריות במערכת התשלומים, כגון בקשת אישור ממפעיל המערכת לחייב את חשבון המיוצג. פעולות אלו אינן חלק מהייצוג הטכני אלא חלק בלתי נפרד מהייצוג בסליקה או האחריות בהתאם.
- אין במסמך זה כדי לחייב, לאסור או להתיר איסור על ניהול חשבון וביצוע הוראות תשלום עבור כל גורם, לרבות נותן שירותי תשלום, שלא כחלק מפעילותו במערכות התשלומים המבוקרות, בעבור לקוחותיו.

⁸ לשיקול דעתו של המשתתף המייצג לאשר את הוראות הזיכוי/חיוב של המיוצג גם אם לא קיימת יתרה מספקת בחשבון.

כלים לייצוג

משתתף מייצג יקבע במסגרת ההסכם מול הגורם המייצג כלים אשר יאפשרו לו לנהל את הסיכונים הכרוכים בייצוג כאמור, לרבות - ביצוע בקורות בנושאים שונים ובין היתר בנושאי הלבנת הון ומימון טרור; אבטחת מידע; דרישת ביטחונות מספקים ועוד. היקף הבקורות והביטחונות יהיה כתלות בסוג הייצוג ובהתאם לרגולציה החלה על המשתתף המייצג והמייצג, ועל היקף הבקורות להיות סביר.

בחירת מודל הייצוג

למשתתף המייצג תהיה האפשרות לבחור את המודל הרצוי עבורו להשתתפות מבין המודלים אותם מחויב המייצג לספק לו. להלן הבהרות לעניין זה:

- במידה והמשתתף המייצג מעוניין לפעול במס"ב, המשתתף המייצג לא יסרב סירוב בלתי סביר לייצג אותו בכללים ובסליקה.
- במידה והמשתתף המייצג מעוניין לפעול במערכות התשלומים אשראית או ATM, המשתתף המייצג לא יסרב סירוב בלתי סביר לספק לו שירות המאפשר לו להעביר תשלומים בעבור פעילותו זו במערכות אלו באמצעות חשבון המשתתף המייצג במערכת זה"ב.
- אין חובה למתן ייצוג טכני למערכת תשלומים. עם זאת המשתתף המייצג רשאי להסכים בינו לבין המייצג על התנאים למתן שירות זה.

גביית עמלות

המשתתף המייצג רשאי לגבות עמלות בגין שירות הייצוג ועליהן להיות סבירות בהתאם למאפייני השירות. התמחור יהיה מבוסס סיכונים ולא יהיה בו כדי להגביל את יכולתם של נותני שירותי התשלום החוץ בנקאיים לקבל ייצוג ולפגוע בתחרות ההוגנת. המייצג יפרט את תמחור העלויות הנובעות ממתן שירותי הייצוג למבקש הייצוג.

זמן היערכות

- משתתף מייצג נדרש להיערך לייצוג תוך זמן סביר שלא יעלה על הזמנים הקבועים להלן:
- זמן ההיערכות לייצוג בסליקה לא יעלה על שלושה חודשים מרגע הבקשה לייצוג.
 - זמן ההיערכות לייצוג בכללים לא יעלה על 8 חודשים מרגע הבקשה לייצוג⁹.

⁹ במידה והייצוג כולל גם ייצוג בסליקה וגם ייצוג בכללים זמן ההיערכות לא יעלה על 8 חודשים מרגע הבקשה לייצוג.